

ΣΤΕ 2834/2018 [ΝΟΜΙΜΗ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΪΤΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΚ ΝΕΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΖΩΝΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ν. 3028/2002]

Περίληψη

-Από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 10 του ν. 3028/2002 προκύπτει ότι ακίνητα μνημεία που έχουν χαρακτηρισθεί ως προστατευόμενα με το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς υπάγονται στην προστασία του νέου νόμου χωρίς να απαιτείται ο εκ νέου χαρακτηρισμός τους. Η διάταξη του εδ. β' της παρ. 10 του προαναφερόμενου άρθρου, που προβλέπει τον εκ νέου χαρακτηρισμό μνημείων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3028/2002, εφαρμόζεται μόνο για μνημεία, τα οποία είχαν χαρακτηρισθεί κατά κατηγορίες, δηλαδή, κατά την έννοια του νόμου, αφορά κινητά μνημεία. Περαιτέρω, κατά τα παγίως κριθέντα, άρση ή περιορισμός της προστασίας μνημείου, στα οποία περιλαμβάνονται και όσα έχουν χαρακτηρισθεί ως μνημεία κατά τις προ του ν. 3028/2002 διατάξεις, καθώς και του περιβάλλοντος αυτά χώρου, εφ' όσον περιλαμβάνεται στον χαρακτηρισμό, επιτρέπεται μόνον εάν διαπιστωθεί αιτιολογημένα, ύστερα από νέα γνωμοδότηση του αρμόδιου Συμβουλίου, ότι ο χαρακτηρισμός είχε γίνει χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου ή ότι εμφιλοχώρησε πλάνη περί τα πράγματα.

Εξάλλου, τυχόν νέα ρύθμιση καθεστώτος δόμησης περιβάλλοντος χώρου, που περιλαμβάνεται στην απόφαση περί χαρακτηρισμού μνημείου, με καθορισμό ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης, καθώς και επιτρεπόμενων χρήσεων, ισοδυναμεί με μερική ανάκληση του χαρακτηρισμού, η οποία επιτρέπεται μόνον υπό τους όρους του άρθρου 6 παρ. 9 του ν. 3028/2002. Τέλος, ο καθορισμός ζωνών προστασίας μνημείου αποτελεί άσκηση αρμοδιότητας κανονιστικής φύσεως, ενώ, ο εν λόγω καθορισμός είναι δυνητικός και όχι υποχρεωτικός για τη Διοίκηση. Το τελευταίο ισχύει και για τα μνημεία που είχαν χαρακτηρισθεί με βάση το προϊσχύσαν νομικό καθεστώς.

Κατά τα προβαλλόμενα, η προσβαλλόμενη απόρριψη του αιτήματος εκ νέου χαρακτηρισμού του επίδικου ακινήτου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3028/2002, είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι η Διοίκηση όφειλε να κάνει δεκτό το εν λόγω αίτημα σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 73 παρ. 10 εδ. β' του εν λόγω νόμου.

Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται επί ακινήτων μνημείων αλλά μόνο επί κινητών που έχουν χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες, εν προκειμένω, δε, το επίδικο μνημείο είναι ακίνητο, ενώ, σε κάθε περίπτωση, έχει χαρακτηριστεί αυτοτελώς και όχι «κατά κατηγορίες». Με αυτά τα δεδομένα, η Διοίκηση νομίμως απάντησε ότι παρέλκει ο εκ νέου χαρακτηρισμός, διότι το μνημείο δεν εμπίπτει στην «κατά κατηγορίες» διάκριση της προαναφερθείσας διάταξης και πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως.

Προβάλλεται ότι είναι παράνομη και ακυρωτέα η προσβαλλόμενη απόρριψη του αιτήματος καθορισμού ζωνών προστασίας του επίδικου μνημείου κατά τις διατάξεις των άρθρων 17 και 13 παρ. 2 του ν. 3028/2002, διότι η Διοίκηση είχε υποχρέωση να επανεξετάσει τον χαρακτηρισμό του εν λόγω ακινήτου μνημείου και του περιβάλλοντα χώρου με βάση το νέο νομοθετικό καθεστώς, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι τέτοια ρύθμιση δεν προβλεπόταν στον προϊσχύσαντα νόμο. Ωστόσο, ανεξαρτήτως ότι, και με βάση το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς η Διοίκηση ηδύνατο να προβαίνει σε καθορισμό ζώνης προστασίας μνημείων, ο καθορισμός των εν λόγω ζωνών είναι, σε κάθε περίπτωση, δυνατικός και όχι υποχρεωτικός για τη Διοίκηση και συνεπώς, η παράλειψη ή άρνηση άσκησης της εν λόγω κανονιστικής αρμοδιότητας, αναγόμενη στη διακριτική ευχέρεια της Διοικήσεως, δεν είναι παράνομη και ακυρωτέα. Πρέπει δε ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα.

Εν προκειμένω, η αίτηση που υποβλήθηκε από τους αιτούντες ενώπιον της Διοικήσεως αφορούσε μόνο τον επαναπροσδιορισμό του χαρακτηρισμού του μνημείου και τον καθορισμό ζωνών προστασίας αυτού, δεν είχε δε ως περιεχόμενο την ανάκληση του αρχικού χαρακτηρισμού βάσει της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 9 του ν. 3028/2002, ούτε σ' αυτήν γίνεται επίκληση των ουσιαστικών προϋποθέσεων εφαρμογής της εν λόγω διάταξης νόμου, ζήτημα που προβάλλεται το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η Διοίκηση απαντώντας ρητά επί του αιτήματος, δεν εξέτασε το ζήτημα από την άποψη αυτή, ούτε εξέφερε κρίση περί του εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις μερικής ανακλήσεως ή τροποποιήσεως του αρχικού χαρακτηρισμού. Με αυτά τα δεδομένα, δεν συντρέχει περίπτωση σιωπηρής ή ρητής απόρριψης του εν λόγω αιτήματος, προεχόντως ελλείψει σχετικής αιτήσεως περί ανακλήσεως ενώπιον της Διοικήσεως. Πρέπει δε ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Οίκοθεν νοείται ότι οι αιτούντες δύνανται να υποβάλουν οποτεδήποτε αίτημα με το προαναφερθέν περιεχόμενο ενώπιον της Διοικήσεως.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Ζ. Θεοδωρικάκου

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της από 12.10.2014 σιωπηρής άρνησης-παράλειψης του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού να προβεί στον αιτηθέντα εκ νέου χαρακτηρισμό, καθώς και στον καθορισμό ζωνών προστασίας, κατά τον ν. 3028/2002, ακινήτου (κτιρίου και περιβάλλοντος χώρου), φερομένου ως ιδιοκτησίας των αιτούντων, επί της οδού Ηρακλείου 524, στο Ηράκλειο Αττικής, που έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1469/1950. Ως συμπροσβαλλόμενο πρέπει να θεωρηθεί το ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΠΑΝΣΜ/324541/36141/699/12.12.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας και Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων (ΔΠΑΝΣΜ) του Υπουργείου Πολιτισμού, που εκδόθηκε μετά την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως, με το οποίο η αρμόδια υπηρεσία απάντησε ρητά επί του εν λόγω αιτήματος.

3. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνει, με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς, ο Δήμος Ηρακλείου Αττικής, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το επίδικο ακίνητο.

4. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 45 παρ. 4 του π.δ. 18/1989, είναι δυνατή η άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως και κατά παραλείψεως της διοικητικής αρχής να προβεί σε οφειλομένη νόμιμη ενέργεια, καθώς και κατά της ρητής αρνήσεως της αρχής να προβεί στην ενέργεια αυτή, όταν ειδική διάταξη νόμου επιβάλλει στη Διοίκηση την υποχρέωση να ενεργήσει ή να ρυθμίσει συγκεκριμένη σχέση με την έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξεως, εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες από την ειδική αυτή διάταξη προϋποθέσεις. Εξάλλου, τέτοια παράλειψη ή άρνηση δεν υπάρχει όταν νόμος παρέχει την εξουσία στην διοικητική αρχή να ρυθμίζει με κανονιστική πράξη σχέσεις ή καταστάσεις, διότι η εκτίμηση της σκοπιμότητας για την έκδοση ή όχι κανονιστικής πράξεως και για τον χρόνο εκδόσεώς της ανήκει στην ανέλεγκτη από τον ακυρωτικό δικαστή κρίση της διοικητικής αρχής. Εξαίρεση από την αρχή αυτή υπάρχει είτε όταν η νομοθετική εξουσιοδότηση, ερμηνευόμενη στο πλαίσιο όλων των σχετικών διατάξεων, επιβάλλει στην Διοίκηση την υποχρέωση να εκδώσει κανονιστική πράξη, εφ' όσον συντρέχουν ορισμένες αντικειμενικές προϋποθέσεις ή εντός ορισμένης αποκλειστικής προθεσμίας είτε όταν η υποχρέωση της Διοικήσεως να προβεί σε κανονιστική ρύθμιση προκύπτει ευθέως από διάταξη υπέρτερης τυπικής ισχύος. (βλ. ΣτΕ 1650/2017, 211/2006, 2613/2006, 4396/1996). Περαιτέρω, κατά τα παγίως κριθέντα, για να υπάρξει υποχρέωση της Διοίκησης να προβεί σε ορισμένη νόμιμη

ενέργεια, απαιτείται η υποβολή σχετικής αίτησης του διοικουμένου ενώπιον του αρμοδίου οργάνου με συγκεκριμένο περιεχόμενο, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά (βλ. ΣτΕ 935/2017, 446/2016 επταμ., 3561/2014 επταμ., 5462/2012 κ.ά.).

5. Επειδή, κατά το άρθρο 6 του ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» (Α'153): «1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται: ... γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. 2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά ... και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού ... 9. Η απόφαση χαρακτηρισμού ακινήτου μνημείου ... μπορεί να ανακληθεί μόνο για πλάνη περί τα πράγματα ...». Κατά το άρθρο 10 παρ. 7 του ίδιου νόμου «Για την προστασία των ακινήτων μνημείων είναι δυνατόν με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου να επιβάλλονται περιορισμοί στη χρήση και στον τρόπο λειτουργίας τους, καθώς και στους όρους δόμησής τους κατά παρέκκλιση από κάθε ισχύουσα διάταξη». Σύμφωνα, δε με το άρθρο 13 του ίδιου νόμου: «1. Στους χερσαίους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως ..., η άσκηση γεωργίας ...ή άλλων συναφών δραστηριοτήτων, καθώς και η οικοδομική δραστηριότητα είναι δυνατή μετά από άδεια, που χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού .. 2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και η οποία διατυπώνεται ύστερα από την πραγματοποίηση αυτοψίας, από κλιμάκιο μελών του ..., συνοδεύεται από σχετικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να καθορίζεται μέσα στους χώρους της προηγούμενης παραγράφου περιοχή στην οποία απαγορεύεται παντελώς η δόμηση (Ζώνη Προστασίας Α΄) .... Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και η οποία διατυπώνεται ύστερα από την πραγματοποίηση αυτοψίας από μέλη του ..., συνοδεύεται από σχετικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να καθορίζεται μέσα στους χώρους της παραγράφου 1, εάν είναι εκτεταμένοι, περιοχή σε μέρος ή στο σύνολο της οποίας θα ισχύουν, δυνάμει της κοινής απόφασης του επόμενου εδαφίου, ειδικές ρυθμίσεις ως προς τους όρους δόμησης ή τις χρήσεις γης ή τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες ή και όλους τους πιο πάνω περιορισμούς (Ζώνη Προστασίας Β΄) ... », κατά δε το άρθρο 17: «1. Γύρω από μνημεία μπορεί να καθορίζεται Ζώνη Προστασίας Α΄, σύμφωνα με το άρθρο 13 ... 3. Γύρω από μνημεία μπορεί να καθορίζεται επίσης Ζώνη Προστασίας Β΄, σύμφωνα με το άρθρο 13». Περαιτέρω, το άρθρο 20 παρ. 6 του ίδιου νόμου, με τίτλο «Διακρίσεις κινητών μνημείων-Χαρακτηρισμός», ορίζει ότι: «Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται με εισήγηση της Υπηρεσίας, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να

χαρακτηρίζονται μνημεία, ομοειδείς κατηγορίες κινητών πολιτιστικών αγαθών που παρουσιάζουν ιδιαίτερη κοινωνική, τεχνική, λαογραφική, εθνολογική ή εν γένει ιστορική, καλλιτεχνική ή επιστημονική σημασία, εφόσον σπανίζουν, ο ατομικός προσδιορισμός τους είναι δυσχερής και συντρέχει κίνδυνος απώλειας ή καταστροφής τους». Τέλος, κατά το άρθρο 73 του αυτού νόμου, που φέρει τον τίτλο «Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις»: «... 10. Πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Πολιτιστικά αγαθά που έχουν ήδη χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες χαρακτηρίζονται εκ νέου σύμφωνα με τη διαδικασία και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Έως τότε προστατεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου που εφαρμόζονται αναλόγως». Εξάλλου, κατά τις προϊσχύουσες διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 1469/1950 «Περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830» (Α΄ 169): «1.α) Η ανέγερσις οικοδομημάτων επί τόπων χαρακτηριζομένων ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (εξαιρουμένων των ιστορικών και αρχαιολογικών) ως και η επισκευή, κατασκευή και οιαδήποτε διαρρύθμισις των επ' αυτών κειμένων οικοδομημάτων ή μνημείων και εν γένει κτισμάτων, μεταγενέστερων του έτους 1830 και β) η επισκευή, μετασκευή και οιαδήποτε εσωτερική ή εξωτερική διαρρύθμισις, ως και η εκτέλεσις έργων συντηρήσεως οικοδομημάτων ή μνημείων μεταγενεστέρων του έτους 1830 χαρακτηριζομένων ως έργων τέχνης χρηζόντων ειδικής προστασίας, δια τα οποία ήθελε κριθή επιβεβλημένη η θέσπισις ειδικής προστασίας, υπάγονται εις τας διατάξεις του άρθρου 52 του κωδικ. Νόμου 5351 του 1932 "περί αρχαιοτήτων" ...». Με τη δε παρ. 2 του αυτού άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν.δ/τος 4177/1961 (ΦΕΚ 131 Α΄), ορίζεται ότι «ο κατά την προηγούμενη παράγραφον χαρακτηρισμός τόπου ή έργου ενεργείται διά πράξεως του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως (ήδη Υπ. Πολιτισμού) δημοσιευομένης διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του αρχαιολογικού συμβουλίου". Εξ άλλου, με το άρθρο 5 του αυτού νόμου ορίστηκε ότι : «εις την κατηγορίαν των καλλιτεχνικών και ιστορικών μνημείων και οικοδομημάτων παλαιότερων του 1830 (άρθρον 52 του κωδικοποιηθέντος νόμου 5351 «περί αρχαιοτήτων») δύνανται να υπαχθώσι και κτίσματα έχοντα ιστορικήν σπουδαιότητα, νεώτερα του έτους 1830 ως και ιστορικού τόποι».

6. Επειδή, από τις προαναφερθείσες μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 10 του ν. 3028/2002 προκύπτει ότι ακίνητα μνημεία που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευτέα με το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς υπάγονται στην προστασία του νέου νόμου χωρίς να απαιτείται ο εκ νέου χαρακτηρισμός τους. Η διάταξη του εδ. β΄ της παρ. 10 του προαναφερόμενου άρθρου, που προβλέπει τον εκ νέου χαρακτηρισμό μνημείων σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3028/2002, εφαρμόζεται μόνο για μνημεία, τα οποία είχαν χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες, δηλαδή, κατά την έννοια του νόμου, αφορά κινητά μνημεία. Περαιτέρω, κατά τα παγίως κριθέντα, άρση

ή περιορισμός της προστασίας μνημείου, στα οποία περιλαμβάνονται και όσα έχουν χαρακτηρισθεί ως μνημεία κατά τις προ του ν. 3028/2002 διατάξεις, καθώς και του περιβάλλοντος αυτά χώρου, εφ' όσον περιλαμβάνεται στον χαρακτηρισμό, επιτρέπεται μόνον με την συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 9 του άρθρου 6 του ως άνω ν. 3028/2002, δηλαδή εάν διαπιστωθεί αιτιολογημένα, ύστερα από νέα γνωμοδότηση του αρμόδιου Συμβουλίου, ότι ο χαρακτηρισμός είχε γίνει χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου ή ότι εμφιλοχώρησε πλάνη περί τα πράγματα (βλ. ΣτΕ 2198/2016, 1493/2015, 4229/2013, 4000/2008, 3999/2004 κ.ά.). Εξάλλου, η τυχόν νέα ρύθμιση του καθεστώτος δόμησης περιβάλλοντος χώρου που περιλαμβάνεται στην απόφαση περί χαρακτηρισμού μνημείου, με καθορισμό ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης, καθώς και επιτρεπόμενων χρήσεων, ισοδυναμεί με μερική ανάκληση του χαρακτηρισμού, η οποία επιτρέπεται μόνο υπό τους όρους του άρθρου 6 παρ. 9 του ν. 3028/2002 (πρβλ. ΣτΕ 4000/2008, 4229/2013). Τέλος, ο καθορισμός ζωνών προστασίας μνημείου αποτελεί άσκηση αρμοδιότητας κανονιστικής φύσεως (πρβλ. Ολομ. ΣτΕ 530/2002, ΣτΕ 3115/2014, 3946/2008 κ.ά.), ενώ, όπως προκύπτει από την ως άνω διάταξη του άρθρου 13 παρ. 2 του ν. 3028/2002, στην οποία παραπέμπει η διάταξη του άρθρου 17 παρ. 3 του ίδιου νόμου, αλλά και από τα οριζόμενα στο άρθρο 10 παρ. 7 του ίδιου ως άνω νόμου, ο εν λόγω καθορισμός είναι δυνητικός και όχι υποχρεωτικός για τη Διοίκηση (βλ. ΣτΕ 5462/2012). Το τελευταίο ισχύει και για τα μνημεία που είχαν χαρακτηρισθεί με βάση το προϊσχύσαν νομικό καθεστώς.

7. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα εξής: Με την ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/736/33018/5.6.2002 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β' 811) χαρακτηρίστηκε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο που χρειάζεται κρατική προστασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1469/1950 σε συνδυασμό με το άρθρο 52 του ν. 5351/1932, κτίριο επί της οδού Ηρακλείου 524, στο Ηράκλειο Αττικής, με τον περιβάλλοντα χώρο του στα όρια της ιδιοκτησίας «διότι αποτελεί σημαντικό δείγμα μεγαλοαστικής έπαυλης των αρχών του 20ου αιώνα, με ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία στις όψεις. Η επιβλητικότητα του κτιρίου με τον κατάφυτο περιβάλλοντα χώρο του, καθόρισαν την διαμόρφωση του δομημένου περιβάλλοντος στην περιοχή και αποτέλεσαν σημείο αναφοράς για τις μνήμες των κατοίκων της». Οι φερόμενοι ως ιδιοκτήτες του εν λόγω μνημείου και ήδη αιτούντες άσκησαν αίτηση ακυρώσεως κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του ΣτΕ, η οποία απορρίφθηκε με την 2179/2008 απόφασή του. Με την απόφαση αυτή, μεταξύ άλλων, κρίθηκε ότι η ως άνω προσβληθείσα πράξη του ΥΠΠΟ είναι νομίμως αιτιολογημένη, καθ' όσον ο επίμαχος χαρακτηρισμός στηρίχθηκε στη διαπίστωση ότι το κτίριο, ως εξοχική μεγαλοαστική κατοικία (έπαυλη) των αρχών του εικοστού αιώνα, είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με τον περιβάλλοντα χώρο του, εν όψει του οποίου ανεγέρθηκε ως τοιαύτη, προκειμένου να λειτουργήσει εντός αυτού, ότι τα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία του κτιρίου παρουσιάζουν ενδιαφέρον και ότι, ως σύνολο, το κτίριο, με τον μεγάλης εκτάσεως κατάφυτο περιβάλλοντα χώρο του, αποτέλεσε

κυρίαρχο στοιχείο στο Δήμο Ηρακλείου, επί έναν αιώνα «σημείο αναφοράς για τις μνήμες των κατοίκων της περιοχής», εν όψει του οποίου διαμορφώθηκε και η δόμηση στον Δήμο αυτό. Εν συνεχεία, με την υπ' αριθμ. πρωτ. ΕΝΜΑ/3801/11.7.2014 αίτησή τους προς την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής οι αιτούντες ζήτησαν, κατ' επίκληση των διατάξεων του προαναφερθέντος άρθρου 73 παρ. 10 του ν. 3028/2002, καθώς και των άρθρων 13 και 17 (που αφορούν τις ζώνες προστασίας μνημείων, Α' και Β') του ίδιου νόμου, «τον εκ νέου χαρακτηρισμό του κτιρίου, καθώς και καθορισμό ζωνών προστασίας στον περιβάλλοντα χώρο του», εκτάσεως 27 στρεμμάτων, ώστε, διατηρώντας τον μνημειακό χαρακτήρα του κτιρίου, να διευθετηθεί το άμεσο περιβάλλον του που έχει επίσης μνημειακό χαρακτήρα και αντιστοιχεί ιστορικά στην αρχική ιδιοκτησία και παράλληλα να καθοριστούν οι ζώνες εκείνες στις οποίες θα επιτρέπονται χρήσεις και κατασκευές που θα σχετίζονται με την ανάδειξη του μνημείου, όπως και επιπλέον ζώνες για νέα δόμηση, κατόπιν διατάγματος καθορισμού χρήσεων γης και όρων δόμησης. Η εν λόγω αίτηση συνοδευόταν από φάκελο με τοπογραφικό, αιτιολογική έκθεση και μελέτες τεκμηρίωσης καθηγητών του ΕΜΠ. Η αρμόδια Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Αττικής διαβίβασε τον φάκελο της υποθέσεως προς τη Διεύθυνση Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (ΔΣΝΑΚ) με συνημμένο σημείωμα, προκειμένου το θέμα να εισαχθεί περαιτέρω στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (ΚΣΝΜ) (αρ.πρωτ. ΕΝΜΑ/3801/8.8.2014). Σύμφωνα με το εν λόγω σημείωμα, η Εφορεία διατύπωσε την πρόταση για εκ νέου χαρακτηρισμό του κτιρίου Φιξ χωρίς τα βοηθητικά κτίρια καθώς και τον καθορισμό ζωνών ως εξής: άμεσος περιβάλλον χώρος του κτιρίου (ενότητα α) ως απολύτου προστασίας και αδόμητος, ζώνη Α' (ενότητες β και δ1) χρήσεις και κατασκευές που θα σχετίζονται με την ανάδειξη του μνημείου (είσοδος κλπ.), καθώς και ζώνη Β' (ενότητες α1, β1, γ και δ) με επιτρεπόμενη δόμηση, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι διατάξεις του ν. 3028/2002 (άρθρο 10), ώστε να διασφαλίζεται η προστασία και η ανάδειξη του μνημείου. Η πρόταση αυτή αιτιολογείται με το σκεπτικό ότι με τον τρόπο αυτό θα γίνει καθορισμός των χαρακτηριστικών του κάθε επιμέρους τμήματος της εν λόγω μεγάλης έκτασης και θα συμβάλλει στην αξιοποίηση του κτήματος, στην ανάδειξη της έπαυλης Φιξ και στην αναβάθμιση της πόλης στη θέση αυτή. Η Διεύθυνση Προστασίας και Αναστήλωσης Νεώτερων και Σύγχρονων Μνημείων (ΔΠΑΝΣΜ) προς την οποία προωθήθηκε η υπόθεση αποφάσισε την επιστροφή του φακέλου προς τους αιτούντες και τη μη περαιτέρω προώθηση της αίτησής τους, με το από 12.12.2014 έγγραφό της, αφού έλαβε υπόψη της τα εξής: α) ότι ο χαρακτηρισμός του κτιρίου ως μνημείου με τον περιβάλλοντα χώρο του στα όρια της ιδιοκτησίας του αποσκοπεί στην προστασία του μνημείου ως συνόλου, β) ότι το επίδικο ακίνητο προστατεύεται πλέον από τις διατάξεις του ν. 3028/2002, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 73 παρ. 10 του ν. 3028/2002, και παρέλκει ο εκ νέου χαρακτηρισμός του, καθώς δεν εμπίπτει στην «κατά κατηγορίες» διάκριση της εν λόγω διάταξης αλλά έχει χαρακτηριστεί αυτοτελώς, γ) ότι η απόφαση χαρακτηρισμού ακινήτου μνημείου μπορεί να ανακληθεί μόνο για πλάνη περί τα πράγματα, κατά το άρθρο 6 παρ. 9 του ν. 3028/2002, δ) ότι με την 21602/4262/8.8.1997 κοινή απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ

και Γεωργίας περί εγκρίσεως του Γ.Π.Σ Δ. Ηρακλείου Αττικής (Δ' 701) τμήμα του χώρου (έκτασης 17 στρεμμάτων) χαρακτηρίστηκε κοινόχρηστο πράσινο στο αναφερόμενο Ο.Τ. 245 του εν λόγω δήμου και ε) ότι είναι δυνατόν να επιβληθούν περιορισμοί στους ισχύοντες όρους δόμησης με γνώμονα την προστασία του μνημείου κατά το άρθρο 10 παρ. 7 του ν. 3028/2002. Ήδη με την κρινόμενη αίτηση, η οποία κατατέθηκε στις 9.12.2014 ενώπιον του ΣτΕ, ζητείται η ακύρωση της από 12.10.2014 σιωπηρής άρνησης-παράλειψης του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού να κάνει δεκτή την προαναφερθείσα από 11.7.2014 αίτηση των αιτούντων, ενώ ως συμπροσβαλλόμενη πρέπει να θεωρηθεί και η ως άνω ρητή απάντηση της Διοίκησης επί της αιτήσεως.

8. Επειδή, κατά τα προβαλλόμενα, η προσβαλλόμενη απόρριψη του αιτήματος εκ νέου χαρακτηρισμού του επίδικου ακινήτου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3028/2002, είναι παράνομη και ακυρωτέα, διότι η Διοίκηση όφειλε να κάνει δεκτό το εν λόγω αίτημα σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 73 παρ. 10 εδ. β' του εν λόγω νόμου. Ωστόσο, κατά τα ήδη εκτεθέντα (σκ. 6), η εν λόγω διάταξη δεν εφαρμόζεται επί ακινήτων μνημείων αλλά μόνο επί κινητών που έχουν χαρακτηριστεί κατά κατηγορίες, εν προκειμένω, δε, το επίδικο μνημείο είναι ακίνητο, ενώ, σε κάθε περίπτωση, έχει χαρακτηριστεί αυτοτελώς και όχι «κατά κατηγορίες». Με αυτά τα δεδομένα, η Διοίκηση νομίμως απάντησε ότι παρέλκει ο εκ νέου χαρακτηρισμός, διότι το μνημείο δεν εμπίπτει στην «κατά κατηγορίες» διάκριση της προαναφερθείσας διάταξης και πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως.

9. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι είναι παράνομη και ακυρωτέα η προσβαλλόμενη απόρριψη του αιτήματος καθορισμού ζωνών προστασίας του επίδικου μνημείου κατά τις διατάξεις των άρθρων 17 και 13 παρ. 2 του ν. 3028/2002, διότι η Διοίκηση είχε υποχρέωση να επανεξετάσει τον χαρακτηρισμό του εν λόγω ακινήτου μνημείου και του περιβάλλοντα χώρου με βάση το νέο νομοθετικό καθεστώς, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι τέτοια ρύθμιση δεν προβλεπόταν στον προϊσχύσαντα νόμο. Ωστόσο, ανεξαρτήτως του ότι και με βάση το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς η Διοίκηση ηδύνατο να προβαίνει σε καθορισμό ζώνης προστασίας μνημείων (βλ. ΣτΕ 4472/2015, σκ. 7), όπως ήδη αναφέρθηκε (βλ. σκ. 4 και 6), ο καθορισμός των εν λόγω ζωνών είναι, σε κάθε περίπτωση, δυνητικός και όχι υποχρεωτικός για τη Διοίκηση και συνεπώς η παράλειψη ή άρνηση άσκησης της εν λόγω κανονιστικής αρμοδιότητας, αναγόμενη στη διακριτική ευχέρεια της Διοικήσεως, δεν είναι παράνομη και ακυρωτέα. Πρέπει δε ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα.

10. Επειδή, συναφώς προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη σιωπηρή άρνηση και η συμπροσβαλλόμενη ρητή απόρριψη του αιτήματος για καθορισμό ζωνών προστασίας του επίδικου μνημείου, κατ' επίκληση του άρθρου 6 παρ. 9 του ν. 3028/2002, είναι

παράνομες και ακυρωτές. Ειδικότερα, προβάλλεται ότι εν προκειμένω συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στην εν λόγω διάταξη περί ανακλήσεως της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού που χαρακτήρισε το επίδικο μνημείο, καθόσον υπήρξε πλάνη περί τα πράγματα ως προς τον χαρακτηρισμό με την εν λόγω απόφαση του συνόλου του ακινήτου, εκτάσεως 27 στρεμμάτων, ως περιβάλλοντα χώρου του επίδικου κτιρίου με μνημειακό χαρακτήρα. Επίσης, προβάλλεται ότι η απόφαση αυτή εκδόθηκε με το προαναφερθέν περιεχόμενο χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, διότι δεν προέβλεψε ότι είναι επιτρεπτή η δόμηση στον περιβάλλοντα χώρο υπό όρους και προϋποθέσεις. Σχετικά γίνεται επίκληση του από 8.8.2014 σημειώματος της αρμόδιας Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων, μελετών καθηγητών του Πολυτεχνείου, σύμφωνα με τις οποίες η έκταση που περιβάλλει το ακίνητο διακρίνεται στην αρχική, που περιέβαλε το κτίριο του 19ου αιώνα και μεταγενέστερες προσαρτήσεις που αποκτήθηκαν κατά τον 20ο αιώνα, καθώς και η από 14.2.2002 γνωμοδότηση του Κεντρικού Μνημείου Νεοτέρων Μνημείων, όπου γίνεται αναφορά σε δυνατότητα δόμησης στον περιβάλλοντα χώρο υπό όρους. Ωστόσο, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το προαναφερθέν ιστορικό, η αίτηση που υποβλήθηκε από τους αιτούντες ενώπιον της Διοικήσεως αφορούσε μόνο τον επαναπροσδιορισμό του χαρακτηρισμού του μνημείου και τον καθορισμό ζωνών προστασίας αυτού, κατ' επίκληση των άρθρων 73 παρ. 10, 17 και 13 παρ. 2 του ν. 3028/2002, δεν είχε δε ως περιεχόμενο την ανάκληση του αρχικού χαρακτηρισμού βάσει της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 9 του ν. 3028/2002 ούτε σ' αυτήν γίνεται επίκληση των ουσιαστικών προϋποθέσεων εφαρμογής της εν λόγω διάταξης νόμου, ζήτημα που προβάλλεται το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η Διοίκηση, απαντώντας ρητά επί του αιτήματος, δεν εξέτασε το ζήτημα από την άποψη αυτή ούτε εξέφερε κρίση περί του εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις μερικής ανακλήσεως ή τροποποιήσεως του αρχικού χαρακτηρισμού. Με αυτά τα δεδομένα, δεν συντρέχει περίπτωση σιωπηρής ή ρητής άρνησης απόφασης ή απόρριψης του εν λόγω αιτήματος, προεχόντως ελλείπει σχετικής αιτήσεως περί ανακλήσεως ενώπιον της Διοικήσεως. Πρέπει δε ν' απορριφθούν ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Οίκοθεν νοείται ότι οι αιτούντες δύνανται να υποβάλουν οποτεδήποτε αίτημα με το προαναφερθέν περιεχόμενο ενώπιον της Διοικήσεως.

11. Επειδή, κατόπιν απορρίψεως όλων των προβαλλόμενων λόγων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.